

ส่วนที่

1

**ที่มา ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์**

1. ที่มา

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว มาตรา 72 กำหนดให้รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (3) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (4) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรมอุตสาหกรรม และอื่น ๆ มาตรา 73 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด มาตรา 75 กำหนดให้รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ โดยรัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน ค้ำครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน รวมถึงมาตรา 76 กำหนดให้รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งส่วนราชการ ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

1.2 เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีทิศทางและเป็นระบบ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ฉบับนี้ จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องและยึดโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศให้มีความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” อันเป็นกรอบสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคการเกษตรและสหกรณ์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาว

1.3 นอกจากนี้ ยังเป็นไปตามทิศทางการพัฒนาตาม (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก คือ “เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น อย่างทั่วถึง และยั่งยืน” และกำหนดให้มีการพัฒนาของแผน คือ การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐานให้มั่นคง ควบคู่ไปกับการสร้างความพร้อมและโอกาสสำหรับอนาคต ประกอบทิศทาง (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2571 – 2575) กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนภาคการเกษตร คือ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกษตรไทยสู่เกษตรสมัยใหม่ที่ยั่งยืน ปลอดภัย และแข่งขันได้ ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม” โดยมุ่งปรับโครงสร้างภาคการเกษตรจากการผลิตเชิงปริมาณสู่การผลิตที่เน้นประสิทธิภาพ มูลค่าเพิ่มและความยั่งยืน ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก สภาพภูมิอากาศ เทคโนโลยีดิจิทัล และโครงสร้างประชากร อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 และ (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2571 – 2575 ยังอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ฉบับนี้ จึงอ้างอิงกรอบแนวทางตามร่างดังกล่าวเป็นหลัก และจะมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนที่ได้รับการเห็นชอบอย่างเป็นทางการต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ และคงไว้ซึ่งความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์ในทุกระดับ

2. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนฯ โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580)

กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
- 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก)
- 3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (3) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. 2561 – 2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

เป็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับผลิตภัณท์มวลรวมภายในประเทศสาขาเกษตร และเพิ่มผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ตลอดจนการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน การดำเนินการมุ่งเน้นการปรับโครงสร้างภาคเกษตรจากการผลิตเชิงปริมาณไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณท์เกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง โดยอาศัยศักยภาพด้านอัตลักษณ์พื้นถิ่น ความหลากหลายทางชีวภาพ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่

ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูป การตลาด การบริโภค ไปจนถึงระบบโลจิสติกส์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความเชื่อมโยงอย่างบูรณาการ ทั้งนี้ แผนดังกล่าว มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมุ่งหมายให้การพัฒนาภาคเกษตรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาว ประกอบด้วย 6 แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

2.2.1 แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ซึ่งครอบคลุมสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย สินค้าศิลปาชีพ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ รวมถึงสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อน โดยการนำจุดเด่นของอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยมาใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีความโดดเด่นจากทำเลที่ตั้งในเขตโซนร้อน และความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรของไทยในแต่ละพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ และนำมาผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญานวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ รวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย
- 2) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
- 3) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า สร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น รวมถึงการพัฒนาฐานข้อมูลเกษตรอัตลักษณ์ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และเพื่อการส่งออกไปยังตลาดโลก

2.2.2 แผนย่อยเกษตรปลอดภัย

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น ผ่านการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัย โดยมีกรอบการค้าระหว่างประเทศ และแนวโน้มความต้องการการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารที่ปลอดภัย ที่ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารต้องมีการปรับตัวให้เข้าสู่ระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

เป้าหมายที่ 1 สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง ได้แก่ (1) สินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ (2) สินค้าอินทรีย์ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 ผลผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีคุณภาพและความปลอดภัย ภายใต้ดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (อันดับของโลก ภายในปี 2570/ 2575/ 2580)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน

2) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลผลผลิตเกษตรปลอดภัย สถาบันเกษตรกรและเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้เข้าถึงแหล่งทุน และสามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้า พร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล

4) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสม พัฒนาระบบฐานข้อมูลสินค้าด้านเกษตรปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

5) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

2.2.3 แผนย่อยเกษตรชีวภาพ

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น รวมทั้งวิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ ซึ่งจะให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง ภายใต้ระบบการผลิตที่คำนึงถึงการทำเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกษตรชีวภาพ ปลอดภัย และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายที่ 1 สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด การจดทะเบียนดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนการเชื่อมโยงไปสู่ภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ

2) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ มีการยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจ การเกษตรขนาดกลางและเล็กบนฐานทรัพยากรชีวภาพ ตลอดจนมีการใช้ฐานจากการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นระบบการผลิตที่คำนึงถึงระบบนิเวศ สภาพแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์และต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรชีวภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

4) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

2.2.4 แผนย่อยเกษตรแปรรูป

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะและผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

2) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้งการผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้กระบวนการผลิตหลังเก็บเกี่ยวและการแปรรูป อาทิ บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ ควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่งและยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

4) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

2.2.5 แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม หรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาศักยภาพการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิต เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ ที่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ

เป้าหมายที่ 1 สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยี/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยี/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำ เกษตรในร่มและเกษตรแนวตั้ง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ ตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ

2) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรต่าง ๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

3) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ โดยการถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการผลิต เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และทดแทนการผลิตดั้งเดิม

2.2.6 แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

มีเป้าหมายเพื่อให้ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น ผ่านการสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรให้สามารถปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

เป้าหมายที่ 1 ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สัดส่วนของจำนวนสถาบันเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน ได้แก่ (1) สหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 (2) วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในระดับดี และ (3) กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 ต่อจำนวนสถาบันเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งหมด (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาสถานที่ทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าและความมั่นคงอาหาร อาทิ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครองที่ดินทางการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้จากฐานทรัพยากรทางการเกษตร เพื่อนำมาวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร และนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

2) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยสร้างความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการให้เกิดขึ้นในระดับครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ สนับสนุนให้ชุมชนทำการเกษตรของท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก ส่งเสริม การทำการเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่าง ๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งการมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง การติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม และข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร รวมทั้งการพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย และกลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ เสถียรภาพราคาสินค้า ภาวะภัย การค้าระหว่างประเทศ ภัยพิบัติธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงอาหาร โดยกำหนดมาตรการรองรับ มาตรการเตือนภัย มาตรการการปรับตัว ระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤต และการประกัน

ความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์ รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ และสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น เพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็งตลอดจนการให้มีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

5) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการแปรรูปการผลิต เทคโนโลยีการเกษตร เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

6) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งจัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

7) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ โดยการใช้สื่อแบบดั้งเดิมและบนอินเทอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศ การจัดนิทรรศการและงานแสดงสินค้า การรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าหรือเรื่องราวของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

8) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า รวมทั้งการพัฒนาโลจิสติกส์การเกษตร เพื่อลดการสูญเสียระหว่างการขนส่ง ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสินค้า ตลอดจนเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

2.3 (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2571 – 2575)

สืบเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) กำลังจะสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับใช้ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2570 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้ดำเนินการยกร่างกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2571 - 2575) เพื่อเป็นแผนระดับ 2 ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 จัดทำขึ้นภายใต้สภาวะการณ์โลกและภายในประเทศที่มีความผันผวนและเปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด และความท้าทายด้านภูมิรัฐศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาจากการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สู่การจัดโครงสร้างพื้นฐานและกลไกเชิงระบบภายใต้แนวคิดหลัก (Theme) คือ “การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐาน เพื่อสร้างอนาคต” ทั้งนี้ ปัจจุบันยังอยู่ในระหว่าง การดำเนินกระบวนการจัดทำแผนให้แล้วเสร็จ เพื่อให้แผนพัฒนาฯ ดังกล่าวเป็นแผนที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สศช.) จึงได้กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจาก ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ และสร้างแนวร่วมในการขับเคลื่อน ประเทศสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในระยะต่อไป โดยสรุปสาระสำคัญของ (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2571 – 2575)

1. วัตถุประสงค์

เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น อย่างทั่วถึง และยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพการเติบโต ที่ลดความเปราะบางและไม่เพิ่มความเหลื่อมล้ำ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาหลัก ดังนี้

1) เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น จากการยกระดับผลิตภาพการผลิตและบริการผ่านการลงทุน ในเทคโนโลยีและนวัตกรรม การยกระดับคุณภาพและทักษะฝีมือแรงงาน และการเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันของภาคธุรกิจ

2) ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง ความเหลื่อมล้ำลดลงในทุกมิติ โดยประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสในการทำงาน มีรายได้ที่มั่นคง และเข้าถึงระบบ สวัสดิการอย่างเป็นธรรม

3) เศรษฐกิจเติบโตอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เกิดสมดุลและการพัฒนาที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวมระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2. ธีมการพัฒนา (Theme)

การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐานให้มั่นคง ควบคู่ ไปกับการสร้างความพร้อมและโอกาสสำหรับอนาคต ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มความพร้อมของประเทศในการรับมือกับ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของประเทศให้มีคุณภาพ มีส่วนร่วมและยั่งยืนต่อไป

3. หลักคตินำทาง (Guiding Principles) : ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

1) การมุ่งยกระดับผลิตภาพของประเทศ (Productivity)
2) การสร้างประโยชน์อย่างทั่วถึงแก่ประชาชน (Inclusivity)
3) การเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วในทุกมิติ

4) การสร้างภูมิคุ้มกันและความมั่นคง (Immunity) ให้สามารถรองรับต่อความผันผวนและแรง ปะทะจากภายนอก โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างความสามารถในการแข่งขัน ความร่วมมือระหว่างประเทศ และการพึ่งพาตนเอง

ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดลำดับของสิ่งที่ต้องดำเนินการ

4. เสาหลักการพัฒนา ดังนี้

เสาหลักที่ 1 : การพลิกโฉมโครงสร้างเศรษฐกิจ (Transform the Economy)

เสาหลักที่ 2 : การปฏิรูปภาครัฐ (Reform the Public Sector)

เสาหลักที่ 3 : การยกระดับทุนมนุษย์ (Upgrade Human Capital)

เสาหลักที่ 4 : การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Sustain Resources and the Environment)

เสาหลักที่ 5 : การถ่ายทอดและลงทุนในวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Transfer and Invest in Research, Technology and Innovation)

2.4 นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา ระหว่างวันที่ 9 – 10 เมษายน 2569 สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1) ด้านการเกษตร “เปลี่ยนผ่านจากเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม” ไปสู่ “เกษตรแม่นยำ เกษตรมั่งคั่ง เกษตรยั่งยืน” ควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทยอย่างยั่งยืน โดย

1.1 สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ศักยภาพของดินและแหล่งน้ำในพื้นที่ พัฒนาการทำการเกษตรแม่นยำด้วย AI และเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการทำการเกษตร รวมถึงช่วยให้เกษตรกรไทยสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างยืดหยุ่น ควบคู่กับการสร้างองค์ความรู้และเทคนิคการเกษตรสมัยใหม่ ที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกรผ่านโครงการดอกเบี้ยคนละครึ่งสำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระดับทักษะการใช้แม่ปุ๋ยและเมล็ดพันธุ์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.2 พัฒนาข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และ AI ในการวางแผนการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เชื่อมโยงการผลิตสินค้าเกษตรกับอุตสาหกรรมแปรรูป โดยใช้ความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศเป็นตัวกำหนดทิศทาง เพื่อให้ราคาสินค้าเกษตรอยู่ในระดับที่เหมาะสม เพิ่มความแม่นยำในการพยากรณ์ปริมาณน้ำและสภาพอากาศในระดับตำบล พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าเกษตรที่ไม่สร้างภาระและต้นทุนให้แก่เกษตรกรเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความรับผิดชอบต่อคุณภาพสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน การปราบปรามสินค้าเกษตรเถื่อน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพ เพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน อาทิ การพัฒนาเมล็ดพันธุ์ ต้นพันธุ์ ปุ๋ยคุณภาพสูงโดยสนับสนุนให้ภาคเกษตรกรสามารถพึ่งพาตัวเองได้ในด้านปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะปุ๋ย เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าและสร้างเสถียรภาพด้านต้นทุนให้แก่เกษตรกรตลอดจนดำเนินการจัดการที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในสิทธิที่ดินทำกินอย่างเป็นธรรม ดำเนินการตรวจสอบและจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1.3 สร้างเสถียรภาพและยกระดับอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารไทยให้เป็นศูนย์กลาง ความมั่นคงทางอาหารของโลกเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเกษตรอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจหรืออุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่ใช้ผลิตภัณฑ์เกษตรในพื้นที่ พัฒนากลไกที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถนำผลผลิต

ไปจำหน่ายในราคาที่เหมาะสมกับสภาวะตลาด อาทิ การยกระดับสหกรณ์การเกษตรสู่การเป็นองค์กรธุรกิจสมัยใหม่ที่มีธรรมาภิบาล เพื่อทำหน้าที่สร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่การผลิตและร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาช่องทางการตลาด เพิ่มอำนาจต่อรองให้แก่กลุ่มเกษตรกร รวมทั้งเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนให้เกษตรกรไทยสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ปรับปรุงรูปแบบเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) ที่มีความเป็นธรรมระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ พัฒนาระบบโลจิสติกส์ ภาคการเกษตรให้มีประสิทธิภาพและอยู่ในระดับที่แข่งขันได้ สร้างความมั่นคงด้านปริมาณและคุณภาพสินค้าเกษตร ควบคู่กับการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยทางด้านอาหาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้สินค้าเกษตรและอาหารไทยในตลาดโลก

2) ด้านภัยพิบัติและสิ่งแวดล้อม

2.1 บริหารจัดการน้ำและป้องกันภัยพิบัติอย่างเป็นระบบ โดยเร่งรัดการพัฒนาข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และใช้ AI ในการวิเคราะห์ พยากรณ์ ข้อมูลการบริหารจัดการน้ำและการพยากรณ์อากาศทั้งระบบให้มีความแม่นยำระดับตำบล เร่งลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านน้ำเพื่อป้องกันภัยพิบัติและกักเก็บน้ำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ทั้งภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมมีน้ำใช้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ควบคู่กับการยกระดับการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรับผิดชอบที่ชัดเจนและบูรณาการทำงานร่วมกัน มีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการน้ำตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนเร่งพัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัยและบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีเอกภาพบนฐานข้อมูลดิจิทัล เพื่อลดความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสามารถให้การช่วยเหลือ/เยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบอย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

2.2 ผลักดันให้ประเทศบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิให้เป็นศูนย์ภายในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) เพื่อรับมือกับการค้าระหว่างประเทศและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ โดย

2.2.1 พัฒนาระดับวิถีเกษตรกรสู่เกษตรกรรุ่นใหม่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการเพาะปลูกที่ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ป้องกันและลดการเผาในภาคการเกษตรเพื่อแก้ปัญหาฝุ่นละออง PM2.5 และส่งเสริมการทำเกษตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ (Zoning by Agri-map) โดยสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อต้นทุนต่ำสำหรับการปรับเปลี่ยนวิถีการผลิต การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้ผลผลิตมีความสม่ำเสมอทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ การกำจัดเศษวัสดุทางการเกษตรที่มีต้นทุนต่ำ และการพัฒนาอุตสาหกรรมถ่านชีวภาพ (Biochar) เพื่อการส่งออก

2.5 (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2571 - 2575)

1) วิสัยทัศน์ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกษตรไทยสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มีมั่นคง ปลอดภัย และแข่งขันได้ ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

2) ประเด็นการพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการเกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : ยกระดับการผลิตสู่เกษตรอัจฉริยะ ปลอดภัย และยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยแปรรูปและการตลาด

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : การพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคง

3) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 3.1) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 4.5 ต่อปี
- 3.2) ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.2 ต่อปี
- 3.3) ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น อยู่ที่ระดับ ภายในปี 2575
- 3.4) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร ไม่ต่ำกว่า บาท/ครัวเรือน ภายในปี 2575

4) ประเด็นการพัฒนา/เป้าหมาย/แนวทางการพัฒนา/ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย : เกษตรกรสามารถบริหารจัดการด้านการเกษตรของตนเองได้ มีรายได้ที่มั่นคง และสถาบันเกษตรกรเป็นกลไกทางธุรกิจที่เข้มแข็ง

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาทักษะให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง
- 2) พัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
- 3) สนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- 4) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) ผลิตภาพแรงงานภาคการเกษตร (มูลค่า GDP ภาคเกษตร/จำนวนแรงงานภาคเกษตร) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ต่อปี
- 2) สหกรณ์มีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 55 ภายในปี 2575
- 3) วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในระดับดี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ภายในปี 2575
- 4) กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในระดับที่ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ภายในปี 2575
- 5) จำนวนผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ ราย
- 6) เกษตรกรได้รับสิทธิทำประโยชน์ในที่ดิน จำนวน รายต่อปี
- 7) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินเกษตรกรลดลง ลดลงร้อยละ ภายในปี 2575

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 :

ยกระดับการผลิตสู่เกษตรอัจฉริยะ ปลอดภัย และยั่งยืน

เป้าหมาย : มีระบบการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Smart Agriculture) สร้างผลผลิตที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยสูง (Safety) และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม (Sustainability)

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- 2) ยกระดับกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
- 4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุปสงค์และอุปทาน
- 5) ยกระดับมาตรฐานและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าเกษตรและอาหาร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) พื้นที่การเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด
- 2) พื้นที่การเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด
- 3) อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ต่อปี
- 4) ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยการแปรรูปและการตลาด (Value-Added) เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

แนวทางการพัฒนา

- 1) ยกระดับการแปรรูปสินค้าเกษตรจากขั้นต้นสู่อุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง
- 2) การตลาดเชิงรุก
- 3) พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเอกลักษณ์ไทย

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและอาหาร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ... ต่อปี
- 2) สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมด / มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ / ดุลการค้าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกินดุล เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ... ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : การพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคง

เป้าหมาย : ภาคการเกษตรใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมและประเทศมีความมั่นคงทางด้านอาหาร

- 1) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
- 3) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรครบวงจร
- 4) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการเกษตร
- 5) การส่งเสริมและต่อยอดการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร
- 6) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ
- 7) การพัฒนากฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตร
- 8) ควบคุมดูแลการลักลอบนำเข้าและการสวมสิทธิ์สินค้าเกษตรอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางการเกษตรลดลง ร้อยละ ภายในปี 2575
- 2) พื้นที่เกษตรเข้าถึงแหล่งน้ำชลประทานเพิ่มขึ้น (รวมนอกและในเขตชลประทาน) จำนวน ... ไร่ ภายในปี 2575
- 3) พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า ล้านไร่ ภายในปี 2575

4) สัดส่วนงานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีการนำไปใช้ประโยชน์เทียบกับงานวิจัยที่แล้วเสร็จ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ต่อปี

5) ความมั่นคงทางอาหารในระดับบุคคลลดลง น้อยกว่าร้อยละ ในปี 2575

2.6 นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบนโยบายการขับเคลื่อนงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

1) ยกระดับการผลิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิม มาเป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น โดยผลักดันการใช้ Big Data ร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัล และ AI มาบริหารจัดการการผลิตแบบแม่นยำ เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วย และเพิ่มคุณภาพมาตรฐานให้สูงขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีผู้ให้บริการทางการเกษตร หรือ Agriculture Service Provider ในระดับชุมชน เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเครื่องจักรกลทางการเกษตรและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างทั่วถึง ในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม

2) เพิ่มรายได้เกษตรกร

เป้าหมายสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ การทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีผลตอบแทนจากการลงทุนและสินทรัพย์สูงขึ้น และมีความมั่นคงในอาชีพ ผ่านการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) และสร้างโอกาสการเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรมูลค่าสูงให้กับสินค้าเกษตรไทย นอกจากนี้ เราต้องเตรียมความพร้อมให้เกษตรกรปรับตัวเข้ากับกติกาการค้าโลกใหม่ ๆ ทั้งเรื่องมาตรฐานสุขอนามัยพืช สุขอนามัยสัตว์ มาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตร อาหารและโภชนาการ มาตรฐานสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อสร้างตลาดและขยายโอกาสในการแข่งขัน

3) พัฒนาศักยภาพเกษตรกร

เราต้องสร้างทักษะสมัยใหม่ องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบผ่านหลักสูตร Reskill และ Upskill ที่ตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกรทุกระดับ ตั้งแต่องค์ความรู้วิทยาศาสตร์พืช ปศุสัตว์ ประมง การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ การจัดการบัญชีและรายได้ในครัวเรือน พร้อมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างอำนาจต่อรอง ทั้งการซื้อปัจจัยการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต ไปจนถึงการยกระดับเกษตรกรที่มีศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร และสามารถบริหารและกำกับดูแลหน่วยผลิตที่ดี

4) ตลาดนำการผลิต

เราต้องปรับโครงสร้างผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อให้ผลผลิตขายได้จริง ได้ราคาที่สะท้อนคุณภาพ และลดความเสี่ยงด้านอัตราค่าไรสุทธิต่ลดน้อยลง โดยมีข้อมูลตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การวางแผนการผลิต การคัดแยก การแปรรูป และข้อกำหนดมาตรฐานบรรจุภัณฑ์และสินค้า ไปจนถึงระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงหลักฐานอ้างอิงด้านโภชนาการและสุขภาพ เพื่อเชื่อมโยงผลผลิตจากหน้าฟาร์มไปสู่ผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรล้นตลาดและราคาตกต่ำ โดยจะสนับสนุนให้เกิด “ห่วงโซ่อุปทานมูลค่าเพิ่ม” ในพื้นที่ เช่น จุฑารวบรวมสินค้ามาตรฐานระบบคัดเกรด ห้างเย็น การแปรรูป และโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การกระจายผลผลิตจากหน้าฟาร์ม

ถึงผู้ซื้อโดยเร็ว และตรวจสอบได้ ตลอดจนพัฒนาระบบเตือนภัยสถานการณ์บดเปื้อนกลไกตลาด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรได้อย่างทันทั่วทั้งที่ พร้อมทั้งเร่งปราบปรามการสวมสิทธิ์และการบดเปื้อนมาตรฐาน เพื่อรักษาความเชื่อมั่นของผู้ซื้อและความเป็นธรรมในตลาดในระยะยาว

5) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบอย่างยั่งยืน

น้ำเป็นหัวใจสำคัญของการทำเกษตร จึงต้องบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับภูมิภาคให้เหมาะสมกับความต้องการใช้น้ำที่แตกต่างกันในแต่ละลุ่มน้ำทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อรองรับภัยธรรมชาติ ทั้งน้ำท่วมและน้ำแล้งที่มีความรุนแรงมากขึ้น ให้มีความสำคัญกับการเติมน้ำในเขื่อนหลัก แหล่งกักเก็บน้ำในชุมชน ไร่นา ไปจนถึงระบบกระจายน้ำเข้าสู่แปลงเกษตรอย่างทั่วถึง รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำทั้งในระบบชลประทานและครัวเรือนเกษตรกร การจัดการข้อมูลน้ำแม่นยำ ตลอดจนพัฒนาระบบเตือนภัยน้ำอัจฉริยะ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านน้ำในอนาคต เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตและปรับแผนการผลิตได้อย่างทันทั่วทั้งที่ สามารถลดความเสี่ยงจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และสร้างความมั่นใจ ว่าพี่น้องเกษตรกรจะมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ

ทั้งนี้ นโยบายหลัก 5 ด้านดังกล่าว จะขับเคลื่อนผ่านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เน้นการทำงานเชิงรุก ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นลง เร่งการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการทำงานให้มีความคล่องตัวมากขึ้น พร้อมอำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.7 เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. 2571 - 2575

หลักคิดและทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2571 – 2575 กำหนดขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์หลักของประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 ที่มุ่งให้เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้นอย่างทั่วถึงและยั่งยืน ภายใต้บริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ภายใต้ศักยภาพโอกาส ข้อจำกัด และปัญหาความต้องการที่สำคัญของพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไปมีความชัดเจน สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของประเทศ โดยสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 สู่การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

จากหลักคิดและทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไป จึงมุ่งถ่ายทอดกรอบแนวคิดเชิงนโยบายไปสู่แนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยเน้นการยกระดับการผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพของภาคโดยเฉพาะสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร การยกระดับการท่องเที่ยว การยกระดับทุนมนุษย์และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนาของประเทศ ดังนั้น จึงได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มุ่งเน้น “การเติบโตบนฐานเศรษฐกิจชีวภาพ” เพื่อยกระดับการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการเป็นเพียงฐานการผลิตวัตถุดิบทางการเกษตร ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจบนฐานชีวภาพ เชื่อมโยงทั้งการผลิตภาคการเกษตร การลงทุนอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมชีวภาพ และการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางประเพณีวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการยกระดับทักษะคนในพื้นที่ให้ก้าวทันโลกยุคใหม่ โดยมีแนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงปี พ.ศ. 2571 – 2575 ดังนี้

4.1 แนวทางการพัฒนาที่ 1 พัฒนาการเกษตรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

4.1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเกษตรชีวภาพด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชีวภาพจากฐานเกษตรกรรม ทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยระบบเกษตรแม่นยำ (Precision Farming) ระบบเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและ AI รวมทั้งการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ การเปลี่ยนฟางข้าวและกากอ้อยเป็นพลังงานชีวมวล (Biomass)

4.1.2 ส่งเสริมเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ โดยสนับสนุนให้สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชีวภาพได้รับการรับรองแหล่งผลิตในมาตรฐานตามระบบการจัดการคุณภาพที่ดีและปลอดภัย (Good Agricultural Practices: GAP) และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

4.1.3 ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยให้ความสำคัญกับสินค้าเกษตรที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือทุนสร้างสรรค์ของพื้นที่มาใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ส่งเสริมการขึ้นทะเบียนสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

4.1.4 ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ โดยส่งเสริมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เน้นการรวมกลุ่มเกษตรกรและการรวมแปลงในการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อลดต้นทุนในการใช้เครื่องจักรทางการเกษตร ให้เครื่องจักรกลทางการเกษตรขนาดใหญ่สามารถเข้าพื้นที่ได้สะดวก ลดการใช้แรงงานที่ต้นทุนสูง ลดต้นทุนอาหารสัตว์และเวชภัณฑ์ เพิ่มมาตรฐานคุณภาพ (GAP) รวมทั้งสร้างอำนาจในการต่อรองราคาและความมั่นคงในการตลาดรองรับผลผลิต

4.2 แนวทางการพัฒนาที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร เพื่อเป็นฐานรายได้หลักของภาค

4.2.1 สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาที่สร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเชื่อมโยงงานวิจัยสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ ปรับเปลี่ยนวัตถุดิบทางการเกษตรและความหลากหลายทางชีวภาพเป็นผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่มีมูลค่าสูง

4.2.2 เตรียมความพร้อมรองรับมาตรการภาษีคาร์บอนข้ามพรมแดน อาทิ มาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกกีดกันทางการค้า โดยส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน การจัดการของเสียในอุตสาหกรรมให้กลับมาเป็นวัตถุดิบ (Zero Waste) เพื่อลดต้นทุนและสร้างภาพลักษณ์สินค้าสีเขียว และดึงดูดการลงทุนสีเขียว เพื่อให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้เป็นเป้าหมายของนักลงทุนที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืน

4.2.3 สนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และวิสาหกิจเริ่มต้น (Startups) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร โดยให้สิทธิประโยชน์ที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจและเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อร่วมกันออกแบบและยกระดับสินค้าพื้นถิ่นและผลิตภัณฑ์ชีวภาพไปสู่มาตรฐานสากลให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่การผลิต

4.2.4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศที่จำเป็น โดยเน้นส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy) และพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (SEZ) ให้เกิดความเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

4.3 แนวทางการพัฒนาที่ 3 พัฒนาการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชน

4.3.1 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน โดยใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการพื้นถิ่นให้ได้มาตรฐานและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว บนฐานความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติและทุนทางวัฒนธรรม เน้นบูรณาการความร่วมมือตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน เชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยใช้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่

4.3.2 พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และสุขภาพ (Medical & Wellness Tourism)

โดยพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงการรักษาสู่การพักผ่อนเพื่อฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ

4.3.3 พัฒนาปัจจัยพื้นฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้าง

พื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่งให้สามารถรองรับการเดินทางต่อเนื่องแบบไร้รอยต่อ การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจากทุกกลุ่ม

4.3.4 ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์ที่มุ่งเน้นการสื่อสารคุณค่าและจุดเด่นของแหล่ง

ท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นที่รู้จัก โดยให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดเรื่องราว (Storytelling) ของสินค้า บริการ และแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อดึงดูดทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มขึ้น

4.4 แนวทางการพัฒนาที่ 4 ยกระดับทุนมนุษย์เพื่อรองรับเศรษฐกิจยุคใหม่และพัฒนาคุณภาพชีวิต

4.4.1 พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่ปฐมวัยถึงผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

และเตรียมความพร้อมของชุมชนและภาคประชาสังคมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของพื้นที่

4.4.2 ผลิตแรงงานมีฝีมือ และแรงงานทักษะสูง โดยพัฒนาแรงงานให้มีทักษะสูงด้าน

เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะด้านภาษา เพื่อรองรับเศรษฐกิจยุคใหม่

4.4.3 ส่งเสริมการสร้างสุขภาวะที่ดีของประชาชน โดยป้องกันและควบคุมโรคเฉพาะถิ่น และ

แก้ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับในพื้นที่เสี่ยง ด้วยการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาช่วยในการวินิจฉัยคัดกรองในระดับชุมชน เพื่อให้สามารถทำได้รวดเร็ว แม่นยำ และครอบคลุมมากขึ้นโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ช่วยพัฒนาตัวยาใหม่ที่สามารถกำจัดพยาธิใบไม้ตับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4.4 ยกระดับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย

ชุมชนส่งเสริมการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ มีระบบแจ้งเตือน บูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดในชุมชน

4.5 แนวทางการพัฒนาที่ 5 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการผลิตเศรษฐกิจชีวภาพอย่างยั่งยืน

4.5.1 บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยการอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์พื้นที่

ป่าไม้ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้และการเกิดไฟป่า รักษาความหลากหลายเชิงนิเวศให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งอาหารและสร้างรายได้อย่างยั่งยืน

4.5.2 บริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างสมดุล โดยจัดหาแหล่งน้ำ พัฒนาระบบกระจายน้ำ

และขยายพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ที่มีศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เพียงพอในการใช้ประโยชน์ทั้งด้านการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การพัฒนาเมือง และรักษาระบบนิเวศทางน้ำ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและเพิ่มมูลค่าของน้ำในพื้นที่ต่าง ๆ

4.5.3 บริหารจัดการทรัพยากรดินและทรัพยากรแร่ธาตุอย่างเหมาะสม โดยดูแลรักษาและ

ฟื้นฟูดินด้วยชีววิธีและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เปลี่ยนการเผาเศษวัสดุการเกษตรเป็นการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน เลือกปลูกพืชที่เหมาะสมกับชุดดิน ลดการใช้สารเคมีและรักษาความสมดุลของระบบนิเวศในดิน เพื่อรองรับการเป็นฐานการผลิตเกษตรชีวภาพมูลค่าสูง เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ธาตุที่มีศักยภาพสูงในภาค โดยนําการวิจัยและพัฒนาต่อยอดการใช้ประโยชน์แร่โพแทชและเกลือหิน

4.5.4 ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรที่สามารถจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรแทนการเผาสร้างเครื่องช่วยการไถ่รวางและการป้องกันผู้ลักลอบฝ่าฝืนกฎหมาย และส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดรวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในการดูแลอากาศสะอาด

4.5.5 บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนตามรูปแบบเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยส่งเสริมให้มีระบบการกำจัดขยะและน้ำเสียด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม มุ่งลดการสร้างขยะให้เหลือน้อยที่สุด

4.5.6 พัฒนาระบบเตือนภัยให้มีประสิทธิภาพเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ และลดปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีระบบการเตือนภัยเพื่อรับมือกับวิกฤตภัยแล้งและน้ำท่วม พัฒนานองค์ความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติ ใช้ AI และระบบพยากรณ์อากาศ เพื่อวางแผนการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวให้เสี่ยงภัยแล้งหรือน้ำท่วม และส่งเสริมการลดปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2.8 ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

2.8.1 แผนพัฒนาจังหวัดหนองคาย

1) วิสัยทัศน์ "หนองคายเมืองน่าอยู่ สู่ระเบียบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ท่องเที่ยววัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง"

2) พันธกิจ

1. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานวัฒนธรรม ธรรมชาติ และวิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง ให้เป็นอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและยั่งยืน
2. ยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์ชายแดน ก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพสูง
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตรกรรมด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อสร้างมูลค่าและเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร
4. พัฒนาทุนมนุษย์และคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัย ควบคู่กับการยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐอัจฉริยะ
5. บูรณาการเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย ความร่วมมือชายแดน และพัฒนาเมืองน่าอยู่ภายใต้กรอบเศรษฐกิจสีเขียวและการพัฒนาที่ยั่งยืน

3) ประเด็นการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่	ชื่อยุทธศาสตร์	ความเชื่อมโยง
1	พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ลุ่มน้ำโขง	S4, O2, O3, O8
2	เพิ่มประสิทธิภาพศูนย์กลางเศรษฐกิจชายแดนและโลจิสติกส์	S1, S2, O4, O6, O7
3	ยกระดับเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	S3, S6, O1, O3, O5
4	พัฒนาทุนมนุษย์ ยกระดับคุณภาพชีวิต และการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ	W6, W7, O1, T1
5	เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	T1, T2, T3, W4

4) ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี
2. รายได้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี
3. มูลค่าการค้าขายแดนเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี
4. ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) เพิ่มขึ้น 0.005 ต่อปี (หรือไม่ต่ำกว่า 0.63 ในปี 2575)

ค่าฐาน

ตัวชี้วัด	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย	หน่วยจัดเก็บ ข้อมูล
1. GPP ขยายตัว (%)	44,654 +6.8 %	48,270 +8.1 %	48,602 +0.7 %	54,632 +12.4 %		7	+5/ปี	สนง.คลังจังหวัด หนองคาย
2. รายได้การท่องเที่ยว (ล้านบาท/ปี)	1,057.00	3,492.84 +230.4 %	6,898.91 +97.53 %	8,614.85 +24.88 %	9,572.57 +11.12 %	18	+20/ปี	สนง.การท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัด หนองคาย
3. มูลค่าการค้าขายแดน (ล้านบาท/ปี)	70,683.69	95,830.74 +35.58 %	99,264.29 +3.59 %	121,948.31 +22.85 %	143,251.19 +17.47 %	19.25	+20/ปี	สนง.พาณิชย์ จังหวัดหนองคาย
4. ค่าดัชนีความก้าวหน้า ของคน (HAI)	0.6349	0.6299 -0.79	0.6156 -2.27	0.6139 -0.28		0.021	+0.005/ปี *ไม่ต่ำกว่า 0.63	สศช.

5) รายละเอียดแยกประเด็นการพัฒนา

5.1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 1 พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กลุ่มน้ำโขง

เป้าประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคายให้ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน อัตลักษณ์เมือง ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิทัศน์ และสินค้าบริการที่สนับสนุนการเป็นเมืองท่องเที่ยว
2. เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคายสู่จุดหมายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มูลค่าสูงกระจายรายได้สู่ชุมชนฐานรากอย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปี

1. รายได้จากการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ต่อปี
2. จำนวนนักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี
3. รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี
4. จำนวนชุมชนท่องเที่ยวมาตรฐาน CBT และเทียบเท่า เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 1 แห่งต่อปี
5. จำนวนกิจกรรม (event) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5

กิจกรรมต่อปี

*กิจกรรมที่มีจำนวนผู้เข้าร่วมตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป

**กิจกรรมขนาดใหญ่ที่มีจำนวนผู้เข้าร่วมตั้งแต่ 5,000 คนขึ้นไป

ค่าฐาน

ตัวชี้วัด	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย	หน่วย จัดเก็บ ข้อมูล
1. รายได้จากการท่องเที่ยว	1,057.00	3,492.84 +230.4 %	6,898.91 +97.53 %	8,614.85 +24.88 %	9,572.57 +11.12 %		+20/ปี	สนง.การ ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด หนองคาย
2. จำนวนนักท่องเที่ยว	630,880	2,127,210 +237.19	3,157,890 +48.46	3,661,272 +15.94	3,882,690 +6.05		+5/ปี	สนง.การ ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด หนองคาย
3. รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP	1,299,047,744	1,453,686,085 +11.9	1,612,715,453 +10.94	1,683,674,497 +4.4	1,756,115,869 +4.3	+4.5	+5/ปี	สนง.พัฒนา ชุมชนจังหวัด หนองคาย
4. จำนวนชุมชนท่องเที่ยวมาตรฐาน CBT และเทียบเท่า	0	1	2	3	5	-	+1/ปี	สนง.การ ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด หนองคาย
5. จำนวนกิจกรรม (event) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ *กิจกรรมที่มีจำนวนผู้เข้าร่วมตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป **กิจกรรมขนาดใหญ่ที่มีจำนวนผู้เข้าร่วมตั้งแต่ 5,000 คนขึ้นไป	5	10	12	15	20	-	+5	สนง.การ ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด หนองคาย

แนวทางการพัฒนา 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและบริการ

- แผนงาน 1.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการท่องเที่ยว
- แผนงาน 1.2 พัฒนาอัตลักษณ์เมืองสร้างสรรค์ (City Branding)

แนวทางการพัฒนา 2 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

- แผนงาน 2.1 พัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการ ชุมชน เพื่อยกระดับสู่ความเป็นมาตรฐาน
- แผนงาน 2.2 ส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวสร้างสรรค์และวัฒนธรรม
- แผนงาน 2.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

แนวทางการพัฒนา 3 ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงรุก

- แผนงาน 3.1 ส่งเสริมการตลาดและช่องทางจำหน่ายการท่องเที่ยว
- แผนงาน 3.2 ยกระดับมาตรฐานผู้ประกอบการและบริการท่องเที่ยวสู่ตลาดสากล

ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
แนวทางการพัฒนา 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและบริการ	แนวทางการพัฒนา 2 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม	แนวทางการพัฒนา 3 ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงรุก
แผนงาน 1.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการท่องเที่ยว โครงการสำคัญ 1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและบริการ	แผนงาน 2.2 ส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงการสำคัญ 1. โครงการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม	แผนงาน 3.1 ส่งเสริมการตลาดและช่องทางจำหน่ายการท่องเที่ยว โครงการสำคัญ 1. โครงการส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงรุกกลุ่มน้ำโขง
แผนงาน 1.2 พัฒนาอัตลักษณ์เมืองสร้างสรรค์ (City Branding) โครงการสำคัญ 1. โครงการออกแบบอัตลักษณ์เมืองกลุ่มน้ำโขง 2. โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวริมน้ำโขง	แผนงาน 2.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โครงการสำคัญ 1. โครงการกีฬาเพื่อการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำโขง	แผนงาน 3.2 ยกกระดับมาตรฐานผู้ประกอบการและบริการท่องเที่ยวสู่ตลาดสากล โครงการสำคัญ 1. โครงการยกระดับผู้ประกอบการโรงแรม ร้านอาหาร และศูนย์ประชุมสู่มาตรฐานสากล (MICE & Festival City)
แนวทางการพัฒนา 2 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม แผนงาน 2.1 พัฒนาบุคลากรผู้ประกอบการ ชุมชน เพื่อยกระดับสู่ความเป็นมาตรฐาน โครงการสำคัญ 1. โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถผู้ประกอบการท่องเที่ยวและชุมชน		

5.2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพศูนย์กลางเศรษฐกิจชายแดนและโลจิสติกส์

เป้าประสงค์

1. จังหวัดหนองคายเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์ เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ภาคการผลิต บริการ และธุรกิจได้รับการยกระดับสู่เศรษฐกิจมูลค่าสูง มีนวัตกรรมและขีดความสามารถแข่งขันระดับนานาชาติ
3. ผู้ประกอบการท้องถิ่นมีศักยภาพด้านดิจิทัลและการค้าระหว่างประเทศ
4. การเติบโตทางเศรษฐกิจกระจายโอกาสและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนอย่างทั่วถึง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปี

1. มูลค่าการค้าชายแดน เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ต่อปี
2. อัตราการขยายตัวของมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลสะสมเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
3. จำนวนนิติบุคคลตั้งใหม่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี
4. มูลค่าเศรษฐกิจสุขภาพ Wellness เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ต่อปี

ค่าฐาน

ตัวชี้วัด	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย	หน่วยจัดเก็บข้อมูล
1. มูลค่าการค้าชายแดน	70,683.69	95,830.74 +35.58 %	99,264.29 +3.59 %	121,948.31 +22.85 %	143,251.19 +17.47 %		+20/ปี	สนง.พาณิชย์ จังหวัด หนองคาย
2. มูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคล (ณ สิ้นปี)	2,193	2,321	2,351	2,459	2,517			สนง.พาณิชย์ จังหวัด หนองคาย
- ราย - เงินทุน (ลบ.)	8,207.54	9,929.14	9,775.94	10,165.87	10,214.43		+3/ปี	
3. จำนวนนิติบุคคลตั้งใหม่ (ณ สิ้นปี)	271	268	216	231	241			สนง.พาณิชย์ จังหวัด หนองคาย
- ราย - เงินทุน (ลบ.)	386.93	431.39	332.47	324.27	343.98		+5/ปี	
4. มูลค่าเศรษฐกิจสุขภาพ Wellness -จำนวนผู้ประกอบการด้วย				16 ล้านบาท (ก๊ิราย)	44.29 ล้านบาท *ปี 2569 (ต.ค.69-มิ.ย.69) Wellness 132 ล้านบาท		+20/ปี	สนง. สาธารณสุข จังหวัด หนองคาย

แนวทางการพัฒนา 1 พัฒนาระบบนิเวศเศรษฐกิจและปัจจัยเอื้อการค้า การลงทุนชายแดน

- แผนงาน 1.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจชายแดน
- แผนงาน 1.2 ส่งเสริมและยกระดับศักยภาพการลงทุนและผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่

แนวทางการพัฒนา 2 พัฒนาสินค้าและบริการเพื่อเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชายแดน

- แผนงาน 2.1 ยกระดับสินค้า GI และสินค้าชุมชน
- แผนงาน 2.2 ยกระดับเศรษฐกิจสุขภาพ Wellness Center & Economic Hub

แนวทางการพัฒนา 3 ส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ และสร้างภาพลักษณ์จังหวัดเชิงรุก

- แผนงาน 3.1 ส่งเสริมการตลาดและขยายโอกาสทางเศรษฐกิจ
- แผนงาน 3.2 ประชาสัมพันธ์และสื่อสารเชิงรุก

ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
แนวทางการพัฒนา 1 พัฒนา ระบบนิเวศเศรษฐกิจและปัจจัย เอื้อการค้า การลงทุนชายแดน	แนวทางการพัฒนา 2 พัฒนา สินค้าและบริการเพื่อเพิ่มมูลค่า เศรษฐกิจชายแดน	แนวทางการพัฒนา 3 ส่งเสริม การตลาด การประชาสัมพันธ์ และ สร้างภาพลักษณ์จังหวัดเชิงรุก
แผนงาน 1.1 พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานเพื่อรองรับการเติบโตทาง เศรษฐกิจชายแดน โครงการสำคัญ 1. โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานรองรับศูนย์กลางเศรษฐกิจชายแดน (Nongkhai Gateway Economic Hub)	แผนงาน 2.1 ยกระดับสินค้า GI และสินค้าชุมชน โครงการสำคัญ 1. โครงการยกระดับสินค้าอัตลักษณ์ท้องถิ่นและอุตสาหกรรมสุขภาพ	แผนงาน 3.1 ส่งเสริมการตลาดและ ขยายโอกาสทางเศรษฐกิจ โครงการสำคัญ 1. โครงการยกระดับภาพลักษณ์เมืองหนองคาย
แผนงาน 1.2 ส่งเสริมและยกระดับ ศักยภาพการลงทุนและ ผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่ โครงการสำคัญ 1. โครงการส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนชายแดน	แผนงาน 2.2 ยกระดับเศรษฐกิจ สุขภาพ Wellness Center & Economic Hub โครงการสำคัญ 1. โครงการพัฒนาศูนย์แวะพักเชิงเศรษฐกิจและสุขภาพ (Wellness & Trade Stopover Hub)	แผนงาน 3.2 ประชาสัมพันธ์และ สื่อสารเชิงรุก โครงการสำคัญ 1. โครงการสื่อสารภาพลักษณ์จังหวัดและประชาสัมพันธ์โอกาสการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์-ออฟไลน์เชิงรุก

5.3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 3 ยกระดับเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เป้าประสงค์

1. เพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยสนับสนุนด้านการเกษตร เชื่อมโยงการผลิต การแปรรูปและการตลาดครบวงจร
2. เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน มีความปลอดภัย แข่งขันได้
3. เพื่อยกระดับสินค้าเกษตรแปรรูปด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
4. เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีศักยภาพบริหารจัดการเกษตรสมัยใหม่อย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปี

1. พื้นที่รับประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี
2. มูลค่าสินค้าเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ต่อปี
3. จำนวนสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพิ่มขึ้น 2 ชนิดต่อปี
4. จำนวนเกษตรกร Smart Farmer และ Young Smart Farmer ที่ได้รับการยกระดับไม่น้อยกว่า 30 คนต่อปี

ค่าฐาน

ตัวชี้วัด	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย	หน่วย จัดเก็บ ข้อมูล
1. พื้นที่รับประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น	2,900 ไร่ (พด.)	2,220 ไร่ (พด.)	83,411 ไร่ (ขป.) 655 ไร่ (พด.)	83,411 ไร่ (ขป.) 1,260 ไร่ (พด.)	98,411 ไร่ (ขป.) 1,018 ไร่ (พด.)		+5/ปี	โครงการ ชลประทาน หนองคาย/ พด./ พลังงาน/
2. มูลค่าสินค้าเกษตร หมายเหตุ: GPP สาขา เกษตรกรรม ป่าไม้ และการ ประมง	10,144.72 ล้านบาท	12,420.38 ล้านบาท	11,636.29 ล้านบาท	15,254.93 ล้านบาท			+4/ปี	สง.เกษตร จังหวัด หนองคาย
3. จำนวนสินค้าเกษตร มูลค่าสูง							+2ชนิด/ปี	สง.เกษตร จังหวัด หนองคาย
4. จำนวนเกษตรกร Smart Farmer และ Young Smart Farmer ที่ได้รับการยกระดับ (จับคู่ธุรกิจ ยกระดับรายได้ เชื่อมต่อการตลาด)					2,549 ราย 301 ราย		+30 คน/ปี	สง.เกษตร จังหวัด หนองคาย

แนวทางการพัฒนา 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนเพื่อการเกษตรแบบครบวงจร

- แผนงาน 1.1 พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน นิเวศเกษตร และการบริหารจัดการน้ำ

แนวทางการพัฒนา 2 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและบริการมูลค่าสูงที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย

- แผนงาน 2.1 ยกระดับมาตรฐานการผลิตเพื่อค้าและส่งออก และส่งเสริมสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
เข้าสู่ตลาดคุณภาพ

แนวทางการพัฒนา 3 ยกระดับและพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

- แผนงาน 3.1 พัฒนาศักยภาพและยกระดับเกษตรแปรรูปด้วยเทคโนโลยี
- แผนงาน 3.2 สร้างสินค้าเกษตรอัตลักษณ์จังหวัดหนองคาย

แนวทางการพัฒนา 4 สร้างและยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่

- แผนงาน 4.1 พัฒนาสถาบัน/บุคลากรการเกษตรสู่ธุรกิจสมัยใหม่

แนวทางการพัฒนา 5 สร้างและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรมูลค่าสูงแบบครบวงจรที่เชื่อมโยงการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- แผนงาน 5.1 ส่งเสริมช่องทางตลาดทันสมัย
- แผนงาน 5.2 ยกระดับท่องเที่ยวเชิงเกษตรยั่งยืน

ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
แนวทางการพัฒนา 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนเพื่อการเกษตรแบบครบวงจร	แนวทางการพัฒนา 2 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและบริการมูลค่าสูงที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย	แนวทางการพัฒนา 5 สร้างและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรมูลค่าสูงแบบครบวงจรที่เชื่อมโยงการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
แผนงาน 1.1 พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน นิเวศเกษตร และการบริหารจัดการน้ำ โครงการสำคัญ 1. โครงการพัฒนาระบบนิเวศเกษตรรองรับฐานผลิตเกษตรชีวภาพมูลค่าสูง	แผนงาน 2.1 ยกระดับมาตรฐานการผลิตเพื่อค้าและส่งออก และส่งเสริมสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเข้าสู่ตลาดคุณภาพ โครงการสำคัญ 1. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรสู่อาหารปลอดภัย	แผนงาน 5.1 ส่งเสริมช่องทางตลาดทันสมัย โครงการสำคัญ 1. โครงการส่งเสริมประชาสัมพันธ์และตลาดเชื่อมโยงการค้าชายแดน
แนวทางการพัฒนา 4 สร้างและยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่	แนวทางการพัฒนา 3 ยกระดับและพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	แผนงาน 5.2 ยกระดับท่องเที่ยวเชิงเกษตรยั่งยืน โครงการสำคัญ 1. โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีหนองคาย
แผนงาน 4.1 พัฒนาสถาบัน/บุคลากรการเกษตรสู่ธุรกิจสมัยใหม่ โครงการสำคัญ 1. โครงการสร้างผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	แผนงาน 3.1 พัฒนาศักยภาพและยกระดับเกษตรแปรรูปด้วยเทคโนโลยี โครงการสำคัญ 1. โครงการเพิ่มมูลค่าห่วงโซ่การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	
	แผนงาน 3.2 สร้างสินค้าเกษตรอัตลักษณ์จังหวัดหนองคาย โครงการสำคัญ 1. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์จังหวัดหนองคายสู่สินค้ามูลค่าสูง	

5.4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 4 พัฒนาทุนมนุษย์ ยกระดับคุณภาพชีวิต และการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ

เป้าประสงค์

1. ประชาชนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาศักยภาพ มีทักษะดิจิทัล ทักษะอาชีพแห่งอนาคต และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
2. ระบบบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ ตอบสนองประชาชนได้รวดเร็วและทั่วถึง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปี

1. ผลสัมฤทธิ์คะแนน O-NET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เทียบเท่าค่าเฉลี่ยประเทศ
2. อัตราการเข้าเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา เพิ่มขึ้น 0.5 ต่อปี
3. อัตราการมีงานทำของประชากรวัยแรงงาน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
4. อัตราผู้ป่วยด้วยกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง NCDs ต่อแสนประชากร ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.0 ต่อปี
5. รายได้เฉลี่ยครัวเรือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี
6. รางวัลการบริการภาครัฐ ไม่น้อยกว่า 1 รางวัลต่อปี

ค่าฐาน

ตัวชี้วัด	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย	หน่วยจัดเก็บข้อมูล
1. ผลสัมฤทธิ์คะแนน O-NET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	29.79	28.76	28.27	30.18		ระดับประเทศ 31.86	เทียบเท่าค่าเฉลี่ยประเทศ	สนง. ศึกษาธิการจังหวัดหนองคาย
2. การเข้าเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา	82.19	87.75 +5.56	87.50 -0.25	85.82 -1.68			+0.5/ปี -เป้าหมาย 5ปี ไม่น้อยกว่า 89%	สนง. ศึกษาธิการจังหวัดหนองคาย
3. อัตราการมีงานทำของประชากรวัยแรงงาน	57.93	59.97	59.01	55.24	56.58		+3/ปี	สนง.แรงงานจังหวัดหนองคาย
4. อัตราผู้ป่วยด้วยกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง NCDs ต่อแสนประชากร			27,390.33	25,002.80	24,996.36			สนง. สาธารณสุขจังหวัดหนองคาย
5. รายได้เฉลี่ยครัวเรือน -2560 19,255 -2562 20,442	21,890 +7.08		24,150 +10.32		26,201 +8		+10/ปี	สนง.พัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย
6. รางวัลการบริการภาครัฐ							+1/ปี	สำนักงานจังหวัดหนองคาย

แนวทางการพัฒนา 1 ยกระดับการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยสู่ทักษะแห่งโลกยุคใหม่และเศรษฐกิจขยายแดน

- แผนงาน 1.1 พัฒนาศักยภาพและทักษะคนทุกช่วงวัยสู่โลกยุคใหม่

แนวทางการพัฒนา 2 พัฒนากำลังคนและทักษะแรงงานรองรับเศรษฐกิจอนาคต การค้า และโลจิสติกส์ชายแดน

- แผนงาน 2.1 ยกระดับแรงงานฝีมือและอาชีพชุมชน
- แผนงาน 2.2 ยกระดับทักษะอาชีพรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย

แนวทางการพัฒนา 3 ยกระดับระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัยสู่สังคมสุขภาวะ

- แผนงาน 3.1 ส่งเสริมคุณภาพชีวิตปลอดภัยแก่ประชาชนทุกช่วงวัย

แนวทางการพัฒนา 4 ยกระดับการบริหารจัดการและการบริการภาครัฐสู่ระบบอัจฉริยะ

- แผนงาน 4.1 ยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการภาครัฐ
- แผนงาน 4.2 พัฒนาระบบศูนย์ข้อมูลจังหวัดแบบบูรณาการ

ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
แนวทางการพัฒนา 1 ยกระดับการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยสู่ทักษะแห่งโลกยุคใหม่และเศรษฐกิจขยายแดน	แนวทางการพัฒนา 2 พัฒนากำลังคนและทักษะแรงงานรองรับเศรษฐกิจอนาคต การค้า และโลจิสติกส์ชายแดน	แนวทางการพัฒนา 4 ยกระดับการบริหารจัดการและการบริการภาครัฐสู่ระบบอัจฉริยะ
แผนงาน 1.1 พัฒนาศักยภาพและทักษะคนทุกช่วงวัยสู่โลกยุคใหม่ โครงการสำคัญ 1. โครงการยกระดับทักษะแห่งอนาคต Digital Future Skills & Career 2. โครงการเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City)	แผนงาน 2.1 ยกระดับแรงงานฝีมือและอาชีพชุมชน โครงการสำคัญ 1. โครงการพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของครัวเรือน	แผนงาน 4.1 ยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการภาครัฐ โครงการสำคัญ 1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการบริการภาครัฐ
แนวทางการพัฒนา 4 ยกระดับการบริหารจัดการและการบริการภาครัฐสู่ระบบอัจฉริยะ	แผนงาน 2.2 ยกระดับทักษะอาชีพรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย โครงการสำคัญ 1. โครงการพัฒนาทักษะแรงงานรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่	
แผนงาน 4.2 พัฒนาระบบศูนย์ข้อมูลจังหวัดแบบบูรณาการ โครงการสำคัญ 1. โครงการพัฒนาระบบ Big Data และศูนย์ข้อมูลจังหวัดแบบบูรณาการ	แนวทางการพัฒนา 3 ยกระดับระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัยสู่สังคมสุขภาวะ แผนงาน 3.1 ส่งเสริมคุณภาพชีวิตปลอดภัยแก่ประชาชน	

ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
บูรณาการเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (Dashboard)	ทุกช่วงวัย โครงการสำคัญ 1. โครงการส่งเสริมสุขภาพดีอย่างยั่งยืน 2. โครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ	

5.5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 5 เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์

1. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พื้นที่ชายแดนมั่นคง ปลอดภัย ภัยคุกคามข้ามชาติ
2. เมืองน่าอยู่ สิ่งแวดล้อมสะอาด เปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียวและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปี

1. ร้อยละการแจ้งความคดีอาญา (ชีวิต ร่างกาย เพศ) ต่อประชากรแสนคน ไม่เกิน ร้อยละ 5 ต่อปี
2. พื้นที่สีเขียวสาธารณะต่อประชากร (ตร.ม./คน) เพิ่มขึ้น 1 ตร.ม./คน/ปี
3. ร้อยละของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี
4. จำนวนจุดความร้อน (Hot spot) ลดลงร้อยละ 2 ต่อปี

ค่าฐาน

ตัวชี้วัด	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย	หน่วยจัดเก็บข้อมูล
1. ร้อยละการแจ้งความคดีอาญา (ชีวิต ร่างกาย เพศ) (ต่อประชากรแสนคน)							ไม่เกิน 5	ตำรวจภูธรจังหวัดหนองคาย
2. จำนวนพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมซ้ำซาก			89,700 ไร่					สนง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดหนองคาย
3. ผู้ประสบภัยพิบัติต่อแสนประชากร			175.09	1116.85		645.97		สนง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดหนองคาย
3. พื้นที่สีเขียวสาธารณะต่อประชากร *ระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU)		16,337,473.25 พท.สีเขียวสาธารณะ/ ประชากร (ตร.ม./คน) 1.75	16,337,473.25 1.75	16,405,266.76 1.93	16,405,266.76 1.93	+0.06	+1 ตร.ม./คน/ปี	สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย	หน่วยจัดเก็บข้อมูล
4. ร้อยละของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง		130 ตัน/วัน 26.8 %	154 ตัน/วัน 31.43 %	147 ตัน/วัน 30.12 %	143 ตัน/วัน 29.36 %		50	สนง.ท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย
5. จำนวนจุดความร้อน (Hot spot)	361 จุด	209 จุด -42.11	976 จุด +366.99	367 จุด -62.4	192 จุด -47.68	704 จุด (ม.ค.-ก.ค. 69)	-2/ปี	ระบบฐานข้อมูลจุดความร้อนจากภาพถ่ายดาวเทียม

แนวทางการพัฒนา 1 ยกระดับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

- แผนงาน 1.1 ยกระดับความปลอดภัยและเฝ้าระวังภัยชุมชน

แนวทางการพัฒนา 2 เสริมสร้างความมั่นคงชายแดนเชิงรุก

- แผนงาน 2.1 ป้องกันและปราบปรามภัยคุกคามชายแดน

แนวทางการพัฒนา 3 ป้องกันและปราบปรามภัยคุกคามชายแดน

- แผนงาน 3.1 เปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว

ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
แนวทางการพัฒนา 1 ยกระดับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน	แนวทางการพัฒนา 2 เสริมสร้างความมั่นคงชายแดนเชิงรุก	แนวทางการพัฒนา 3 พัฒนาเมืองน่าอยู่
แผนงาน 1.1 ยกระดับความปลอดภัยและเฝ้าระวังภัยชุมชน โครงการสำคัญ 1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน	แผนงาน 2.1 ป้องกันและปราบปรามภัยคุกคามชายแดน โครงการสำคัญ 1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพความมั่นคงชายแดน	แผนงาน 3.1 เปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว โครงการสำคัญ 1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการบริการภาครัฐ

2.8.2 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

1) วิสัยทัศน์ "ศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงเติบโตบนฐานการพัฒนาที่สมดุล และเท่าทันบริบทการเปลี่ยนแปลง"

2) เป้าประสงค์การพัฒนา

1. เสริมสร้างบทบาทของกลุ่มจังหวัดให้เป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การค้าชายแดน และการท่องเที่ยวสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
2. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว การค้า การลงทุน และการค้าชายแดน ด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และนวัตกรรมให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง
3. พัฒนาด้านการเกษตร สินค้าและอาหารให้มีมูลค่าเพิ่มบนฐานอัตลักษณ์
4. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัยให้เท่าทันบริบทการเปลี่ยนแปลง
5. บริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน

3) ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

1. อัตราการเติบโตของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ต่อปี
2. อัตราการขยายตัวของมูลค่าการค้าชายแดนกลุ่มจังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ต่อปี
3. อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 8 ต่อปี
4. ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) เพิ่มขึ้นในอัตรา ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 0.39 ต่อปี

4) ประเด็นการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2571 – 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาการท่องเที่ยวและบริการเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย
1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ให้ได้มาตรฐานสากล	1. อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 8 ต่อปี 2. จำนวนโครงการที่ส่งเสริมเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด เพิ่มขึ้น จำนวน 2 โครงการ
2. ยกระดับการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดสบายดีให้ได้มาตรฐานสากล เชื่อมโยงอัตลักษณ์พื้นถิ่นและวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์	
3. ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดด้านการท่องเที่ยวและบริการ เชิงสร้างสรรค์ทั้งในประเทศและนานาชาติ	

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 พัฒนาศักยภาพด้านการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม และการค้าชายแดน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย
1. พัฒนาความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มทางเลือกด้านการผลิต การค้า การลงทุน และการค้าชายแดน	1. อัตราการเติบโตของมูลค่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ต่อปี 2. อัตราการขยายตัวของมูลค่าการค้าชายแดนกลุ่มจังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ต่อปี 3. จำนวนมูลค่าการลงทุนที่ได้รับการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนของกลุ่ม NeEC เฉพาะในพื้นที่กลุ่มจังหวัด รวมมากกว่า 5,400 ล้านบาท
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการลงทุนและเพิ่มมูลค่าภาคอุตสาหกรรมมุ่งสู่มาตรฐาน BCG Economy	
3. เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการ สู่มาตรฐานสากล	

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาการเกษตร สินค้า และอาหารอย่างครบวงจรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มบนฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่น

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย
1) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร สู่เกษตรปลอดภัย และได้รับการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ	1) อัตราการเติบโตของมูลค่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรกลุ่มจังหวัด
2) ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สู่เกษตรอุตสาหกรรมมูลค่าสูง	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ต่อปี
3) ส่งเสริมและพัฒนาช่องทางการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร สินค้าและอาหารอัตลักษณ์พื้นถิ่น ของกลุ่มจังหวัด	2) อัตราการขยายตัวของรายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP ของกลุ่มจังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาทุนมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัยให้เท่าทันบริบทการเปลี่ยนแปลง

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย
1. ยกระดับศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย ในกลุ่มจังหวัดให้ปรับตัวได้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	ค่าดัชนี ความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) เพิ่มขึ้นในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.39 ต่อปี
2. ยกระดับคุณภาพชีวิตลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสอย่างทั่วถึง	
3. สร้างสุขภาวะที่ดีแก่คนทุกช่วงวัย	

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย
1. เพื่ออนุรักษ์ ป่าไม้ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ครอบคลุมทุกมิติ	1. อัตราการลดลงของจุดความร้อนสะสมในพื้นที่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ต่อปี
2. ส่งเสริมศักยภาพในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกและภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ	2. อัตราการขยายตัวของศักยภาพพลังงานทดแทน (กลุ่มพลังงานแสงอาทิตย์) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ต่อปี